

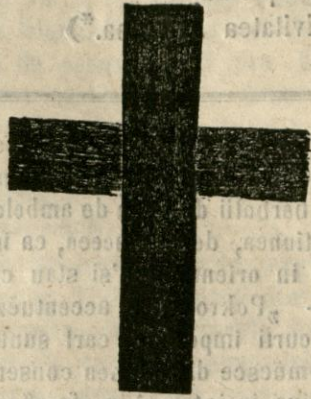
TELEGRAFUL ROMANU.

Nr. 49 ANULU XXI.

Sabiiu, in 1729 Iuniu 1873.

Telegrafulu ese de doue ori pre septemana: Duminec'a si Joi'a. — Prenumeratiunea so face in Sabiiu la expeditiur'a foiei pre afara la c. r. poste cu bani gat'a prin scrisori francate, adresate cãtra expeditura. Pretiulu prenumeratiunei pentru Sabiiu este pre anu 7 fl. v. a. ear pre o jumetate de anu 3 fl. 50. Pen-

tru celelalte parti ale Transilvaniei s pentru provinciile din Monarchia pre unu anu 8 fl. iera pre o jumetate de anu 4 fl. v. a. Pentru prin. si tieri streine pre anu 12 1/2 anu 6 fl. Insetatele se platescu pentru int'a ora cu 7 cr. sirulu, pentru a do'u'a ora cu 5 1/2 cr. si pentru a trei'a repetire cu 3 1/2 cr. v. a.

„Cine va dà capului meu apa si ochiloru mei Isvoru de lacrimi“ trebuie sa strigãmu noi mai vertosu decãtu odinióra proroculu, pentru ca column'a carea mai bine de unu patrariu de seculu a portatu edificiulu intregu alu istoriei romãniloru din imperiulu nostru, astadi a cadiutu, Escelenti'a Sea prea iubitulu nostru **Présantitulu Parinte**

Andreiu Baronu de Siagun'a,

Archiepistopu si Metropolitu alu Romãniloru greco-orientali din Transilvani'a si Ungari'a, Consiliariu intimu actuale de statu alu Maiestatii Sale c. r. apostolice, Cavaleru alu Crucii mari a Ordinului ungaro-austriacu Leopoldinu, si alu Coronei de feru clasa I. Membru alu Casei de susu ungaro-regie, membru fundatoru alu Asociatiunei transilvane pentru lit. si cult. popor. rom., membru fundatoru alu Museului natiun. din Clusiu, Membru onorariu alu Reuniunei pentru cunoscinti'a tieriei, Membru onor. alu Reuniunei pentru scintiele naturali din tiera, Patronu alu Reuniunei Sodaliloru romani din Sibiiu s. c. l. s. c. l.

a sãra la 6 ore, dupa o bóla indelungata si plina de suferinti'a, a parasitu cele trecãto're si nestatornice, si a trecut la cele eterne, catra cari a nisuitu in tóta vieti'a sea prin faptele, cari voru fi de a pururea neperitórie, cá si spiritulu seu.

Jalnica de trei ori jalnica scire pentru totu sufletulu romãnu, jalnica si neasteptata, cáci acestu angeru paditoriu alu nostru, tramisu de providenti'a, trebuia sa fia inca intre noi. Dara sa ne mangaiemu ca providenti'a, care ni l'a luat asiã de ingraba in regiunile cele ceresci, nu va lasã fara de scutulu ei pre unu poporu in a carui frunte a pusu unu geniu asiã de mare, tocm'a in tempurile cele mai critice a le esistintiei sele. Acea providenti'a, carea ni l'a tramisu, cá sa ne scóta dela intunerecu si sa ne duca la lumina, va fi cu noi asiã de misericorda, incãtu va lasã cá spiritulu lui sa adumbrãca si de aci incolo toti pasii nostri, pentru cá sub unu altu Iisusu Navi alu legei marelui barbatu mutatu la cele ceresci din mijloculu nostru se potemu fi partasi de tier'a promissiunei, de Chanaanulu libertatii ei egalei indreptatii, pentru care ne a pregatitu acestu mare conducatoriu, carele ne a desgropatu temeliele istoriei nóstre natiunale-bisericesci si ni-a condusu in concertulu popóreloru.

Sa versãmu dara, sa versãmu lacrimi de durere, dara precum dice Apostolulu nu cá cei ce nu au nadejde, pentru ca scumpa este mórtea cuviosului inaintea Domnului si precum aici in valea plangerei amu avutu unu radimu poternicu asiã si inaintea celui Pré Inaltu vomu avé unu caldu folositoriu.

Iera pre mormentulu carele va ascunde in curendu remasitiile celui mai mare barbatu alu Secului sa impletimu cununi de neuitare si din adenculu sufletului sa-i dicemu: ca amintirea Lui sa fia neuitata in seculii seculiloru !

Imormentarea se va face Mercuri in 20 Iuniu c. v. conformu dispusetiunei testamentarie a repausatului Archipastoriu in modulu urmatoriu :

Mercuri inainte de amédi (la 9 ore) se radica remasitiile pamentesci si se conducu pana afara din cetate spre Resinari, de aci se strapórta la Resinari, unde se depunu in biseric'a cea mare. Joi in 21 Iuniu apoi dupa celebrarea liturgiei si a servitiulu inmormentãrei, se voru asediã spre eterna repausare !

Fiei tierãn'a usióra !

PROGRAM 'a

examenului semestrului alu doilea anulu scolasticu 1872/3 la Institutul archidiecezanu in Sabiu.

Inceputul înainte de amedi la 8 ore,

Joi 21 Iuniu. Pastoralulu cler. an. III. Computulu cler. an. II.

Vineri 22 Iuniu. Moral'a cl. an. II. Gramatic'a cler. an. I.

Sambeta 23 Iuniu. Istori'a bis. cler. an. I. cu Isagogi'a.

Luni, 25 Iuniu. Dreptulu canonicu cler. an. II. Geografi'a cler. an. I.

Marti, 26 Iuniu. Retoric'a cler. an. III. Stiintele natur. cler. an. I.

Miercuri 27 Iuniu. Dogmatic'a cler. an. I.

Joi, 28 Iuniu. Catehetic'a cler. an. III. Istori'a biser. ped. an. II.

Vineri in 29 Iuniu. Incheierea anului cu doxologi'a si festivitaea solemnă.*)

*) Din cauza intemplerii celei tristo program'a va fi supusa uneloru schimbări.

Computulu pedagog. an. II. cler. an. III.

Gramatic'a ped. an. II. si cler. an. II.

Pedagogi'a cler. an. III. si pedagog. an. II.

Geografi'a cler. an. II. si pedagog. an. II.

Esegetic'a clericii an. II.

Stiintele naturali pedagog. an. II. si cler. an. II.

Cantările si tipiculu.

R.

Maiestatea Sea Imperatulu au facutu principe-lui Carolu din Romani'a in 24 I. c. visita. La 10 ore dimineti'a fu inaltulu ospe primitu de Majestatea Sea la o convorbire deosebita.

Despre referintile noue intre Austria si Russi'a publica diariulu „Pokrok“ o epistola privata din „o parte considerabila“, carea contine unele locuri insemnate. „Prin informatiuni“ — dice autoriulu epistolei — „care strabatu pâna in cercurile cele mai aproape de tiarulu si de primul seu ministru, m'amu ascuratu despre aceea, ca intalnirile personali si amicabile la cea din urma convenire a monarchiloru in Berlinu intre imperatulu Alessandru si imperatulu Franciscu Iosifu nu numai ca nu s'au recitu, ci au devenita mai intime. Ceea, ce s'a manifestatu in cunoscutulu toatsu alu imperatului Franciscu Iosifu, nu a fostu numai complimentu amicabile. Imperatulu Alessandru a ramasu cuprinsu de cele mai intime simtieminte pentru imperatulu Austriei, si in tempulu mai din urma farmecatu de primirea, ce a avutu in Vien'a.“

„Intrég'a suita diplomatico-militaria a tiarului manifestéza la cele mai cordiali ocasiun, cându nici nu pôte fi vorba de o masca, acelea si cugetări asupr'a

Austriei si pentru Austri'a.“ Epistol'a dice mai departe, ca nu s'a facutu nici o invoire in privinti'a cestiunei orientale si ca barbatii de statu de ambele parti 'si castigara convictiunea, despre aceea, ca interesele ambeloru imperii in orientu nu-'si stau contra. Si se constatéza — „Pokrok“ o accentuéza acésta — ca la ambele curti imperiale, cari suntu legate prin amicitia, predominesce directiunea conservativa; „politica consevaliva in intru si in afara“ e parol'a lor.

La impregiurarea din urma, de carea profitéza scriitoriulu epistolei publicate in „Pokrok“, precum si la parerile sele despre conservatismu in Austri'a, face diariulu „Prager Abendblatt“ urmatóre reflessiuni: Acei'a cari notrescu resistinti'a contr'a legiloru din tote poterile si carii ajutu subminarea autoritati'e de statu in ori-ce modu; acei'a carii taia cu fortia in procesulu de desvoltare istoricu alu imperiului nostru si spre a-si implini scopurile loru asconse se impreuna cu cele mai inaintate elemente, cari salta de bucuria, de câte ori pre orizontele politicu alu Austriei apare unu noru tristu, acei'a suntu togmai contrariulu dela aceea, ce numimu noi conservativu dupa usulu comunu alu limbei.

Pre partea loru si numai pre a loru o „con-

FOISIÓRA.

Inmormentarea Domnitoriului Romaniei Alessandru Ioanu I. Cuz'a.

D'abiá anunciase firulu electricu celoru doce capitale ale Romaniei darrerós'a seiro despre mórtea marelui Domnitoriu Cuz'a, si dejá tote unghiurile tierei detera unu tîpetu de dorere, pentru marea perdere ce a incercatu tier'a si natiunea. — Comitetele preste comitete se formara in tote districtele, in tote orasiile tierei, pentru cá pre de o parte sa esprime Dómnei Elen'a Cuz'a condolenti'a natiunei, pre de alta parte sa prepare o magnifica primire pentru aducerea in tíera a nepretiuitoru remastie pamentesci ale defunctului.

Numeróse deposi anoncian cetatieniloru ptrunsi de dorere — sosirea aceloru remastie. — Independinti'a inse a mai multoru formalitati si ból'a principelui ereditariu Cuz'a, au produsu o întârdiere de vre-o trei septamâni. — Aceste impregiurări au avutu inse o parte buna si aceea crá, ca comitetele s'au potutu prepará in deajunsu la scopulu pentru care s'au instituitu; iera cetatienii au avutu tempu destulu, pentru a-si calmá spiritele atátu de agitate si a-si indeplini astfelu ultim'a loru datorie cátra augustulu defunctu, cu destula linisce, ordine si demnitate; lucru despre care multi se indoiau mai inainte si despre care se si poteau indoi cu dreptu cuventu, déca nu erá la midilocu acelu intervalu de aseclare.

In fine diu'a de 25 Maiu ne readuse in tíera — nu inca pre ilustrulu defunctu, nu inca pre parintele tierei, dara pre august'a lui socie, pre Mam'a patriei, pre sánt'a natiunei, — dupa cum fórte justa a nomit'o genialulu Cogalnicénu in discursulu seu dela Ruginós'a — ne-a readusu pre Dómni'a Elen'a, majestósa, dara trista, jalnica, plangetória, sdrobita de doliu si dorere. — O deputatiune compusa de cei mai bunu patrioti, de cei mai distinsi cetatieni si Botosieniloru si Dorohoiului, s'a grabitu a intempiná pre august'a veduva la graniti'a tierei (Suceav'a Iticani), esprimandu-i simtiemintele de condolentia

si consolare, ce-i pastreza natiunea intréga, si acompániandu-o pâna la Pasicani.

De aici deputatiunea se reintórse inapoi la granitia, pentru a intempiná osemintele ce veneau in urma, osemintele acceptate de tíera cu atát'a doliu si veneratiune. Totu acolo mai sosira a dóua di si reprezentantii comitetului nationalu din Iassi, deputatiunile din Folticeni, Bacáu si Romanu; acesti din urma ducendu cu sine si music'a urbei lor.

In tote intinderea liniei, dela Heidelberg încóce, gloriosulu corpu a fostu intempínatu cu veneratiune de cátra straini, spre onórea lor. Mai alesu la Lemberg si Cracovi'a i s'au facutu mari ovatiuni, de cátra polonesi. La Carnavitu a esitu la gara chiaru armat'a austriaca, prezentandu armele la sosirea corpului, si impodobindu scriulu cu o ghirlanda de flori.

Astfelu in fine corpulu ajunsu la Iticani, in diu'a de 27 Maiu dimineti'a. Aici primirea fu grandiósa. Preste o sutu de delegati románi si o multime de cetatieni din Suceav'a au primitu pretiésele oseminte, între sunetele musiciei urbei Romanu. D. Dim. Gasti a rostitu unu cuventu scurtu, dara fórte bine simtitu din care remarcámu numai urmatorulu pasagiu:

„Reintra pre pamentulu teu corpu gloriosu alu unui sufletu mare si nobilu. Ferice de tine, căci ai sciutu sa asimilezi tronulu cu mormentulu! Emotiunea tuturoru erá asiá de mare, încátu nici o fatia nu erá privata de lacrimi. Dupa sántirea severita de par. Suhopanu, delegatiunile 'si depusera cununile lor pre scriu, între cari insemnámu cu deosebire o cununa, care purtá urmatóre inscriptiune: „Plângeti románi, căci Domnitoriulu vostru a moritu! — Studentii románi dela liceulu din Suceav'a.“ In fine o trupa de graniceri dete trei salve si conductulu intrá pre pamentulu Romaniei.

La gar'a Veresci conductulu fu intempínatu de o multime de Botosieneni, cu music'a acelei urbe; apoi de o deputatiune de sateni in frunte cu bravulu tieranu Simeonu Stanciu, fostulu deputatu la divanulu ad-hoc, carele a acompániatu scriulu, cá garda de onóre, pâna la Ruginós'a. Asemenea ovatiuni s'au facutu la Dolhasca, Liteni si Pasicani.

servatismulu falsu“, de care vorbesce scriitoriulu epistolei in „Pokrok“, ca ceea ce voiescu ei a conservá e cu totulu altu ce va de aceea, de care se tiene totu austriaculu patrioticu; interesulu Austriei e pentru matorii loru mai multu seu mai putienu o vorba gola, interesele lor separate stau in prim'a linia. De aceea cându acesti „conservativi“ voru cautá la tote intempleria, de a escamotá parol'a susu numita in favorulu lor, nu le va succede acésta, pentru ca aceea, la ce aspira ei, nu se pôte uni cu poterea, cu conditiunile de esistintia alu Austriei.

E inca in via memoria aceea, ca odata si contele Andrassy — inca cá ministru presiedinte alu Ungariei — s'a esprimatu in sensulu acésta. adeca s'a dechiaratu contra politiceii articulatoru fundamentali, cari a fostu devis'a asiá numitoru „conservativi“. Cum fu elu atunci derisu de foile nationale din Prag'a si cu cele mai aspre cuvinte tractatu. Si astadi? Astadi dice „Pokrok“ despre densulu, ca toti diplomatii, aname si principele Gorceakoff, lu ingramadescu cu laude, ca procederea sea resoluta démna de incredere si libera de tote intrigele si de abatere destépta incredere generale, ca elu pôte aru fi omulu alesu de providentia pentru a redá imperiului intregu in celu mai de aproape tempu pacea etc.

Nu e acum pentru prim'a data, ca vedemu in foile nationale aceste prefaceri in pareri. Favórea lor se schimba. Ori ca lauda ori ca defaima — ei totu nu-'si voru aslá nici odata in Austri'a unu barbatu de statu, care aru poté straformá Austri'a in sensulu lor. Si acei „conservativi“, cari céroa a exploatá miscarea de adi nationale pentru scopurile lor, se voru fränge de poterea impregiuráriloru déca voru avé vointia de a realisá in Austri'a utopii federalistice. („Fremden-Blatt.“)

Din Vien'a se scrie diariului „Spenn. Ztg.“ despre faimele demintite fatia cu bolnavirea cea grea a sultanului. Scirea nu are unu ce neverosimilu in sine, de ore-ce starea fisica si spirituale a padi-shahului e notoricu sguduita. Inse totusi e o aberatiune a foiloru, cându dicu ca sultanulu s'a bolnavitu in palatulu din Ciraganu. Abdul Aziz a intratu in acestu palatu, care e cea mai splendida creatiune a arhitecturii moderne in Constantino-

Cându telegrafulu anoncía plecarea corpului dela statiunea Pasicani, multimea adunata la Ruginós'a. in numeru de vre-o 2000 persóne, a esitu inaintea garei, dimpreuna cu Maria Sea Dómni'a Elen'a, care in totu tempulu ceremoniei a fostu incungiurata de cei mai ilastri doi románi: Alessandru si Negri, precum si de unu numeru de dame imbracate in doliu. Aici se asiediara in buna ordine delegatiunile remase la Ruginós'a, spre intempinare, între cari erá si delegatiunea studentiloru Universitatii de Iassi, cu cele patru stéguri ale facultátiloru. Tote delegatii purtau doliu si câte o cocarda nationala, dintre cari multe aveau in centru portretulu lui Cuz'a-Voda. In apropierea garei pre o culme erá asiediata armat'a, care s'a coboritu in corpore cu music'a reg. V. de infanteria, spre intempinarea cortegiului. In fruntea armatei erá insusi dlu ministru generalu Florescu, gen. Cernatu si mai multi colonel. Arangiementulu conductului erá organizatu de dnii Col. Gadel'a si Leonu Negruzzi, cari pâna dupa inmormentare au desvoltatu o neobosita activitate pentru padirea buneloru regule intru tote.

Erau aproape 2 ore dupa amedi, cându unu sinieru de trenu anoncía multimei dela Ruginós'a — apropierea corpului. Abiá se diarea inca trenulu, si deodata audiulu nostru fu atinsu de sunetele doióse ale unui marsiu funebru . . . erau sunetele musiciei ce acompániá corpolu. Singure aceste melancolice, aceste funebre sunete, erau dejá suficiente, pentru cá inimele nóstre sa incépa a se stringe de dorere si lacrimile sa gasésca unu isvoru bogatu si ferbinte in ochii nostri.

. . . Dara trenulu se apropiá din ce in ce mai multu, cu o linisce impunatória, cu o majestate adevératu princiară. Si eata deodata se ivi inaintea nóstra unu terenu invelitu in doliu, inaintea caru'á fálfaia o flamura nationala, flamur'a comitetului nationalu, ce purtá inscriptiunea fapteloru celoru mari ale marelui defunctu. Inca nu se oprise bine trenulu, inca nu incetase sunetulu funebru ce insocía conductulu, cându music'a militaria deodata facú sa resune unu marsiu de gloria, celebrulu marsiu de triumfu a lui Voda-Cuz'a.

pole, numai chiaru odata. De óre-ce a lunecatu la pragulu lui, elu vediu in acést'a o admonitiune divina, de a nu-si parasi resiedinti'a din Tolma-Bagdgie; in Constantinople se enaréza, ea elu aru fi avutu intentiunea de a derimá acestu palatu si numai prin staruintele lui Sir Henry s'a potutu abate dela acestu propusu. A desfasiurá urmárite, ce le aru trage o mórte grabnica alui Abdul-Aziz dupa sine, e deocamdata de prisosu. Nu trebuie sa accentuámu, ca procesulu insanatosierei giurstariloru din Turci'a, deca mai e inca posibilu, nu se póte promová nice cátu de pocienu prin sultanatulu domnitoriului presinto. In sapta referintiele austriace cátra Turci'a se marginescu intre impregiurárite de fatia singuru la portarea unoru afaceri administrative. Mai cu séma intrebarea drumuriloru de feru e aceea, care destépta cea mai viua atentiune si in carea se póte vedé celu putienu unu rezultatu relativu.

Asupr'a punctelor de adjuncliune cu liniile austriace s'aru fi midilocitu o intelegere si contractulu respectivu e aprópe de a fi gat'a. Si afacerile portiei de feru sa fi ajunsu la incheierea unui actu preliminaru. Intre varielo schimbári de cabinete si sisteme in Constantinople acést'a afacere s'a amenatu si impededatu si afara de acést'a ea nu s'a bucuratu de o amicabila spriginire nice din partea Serbiei nice a Romaniei, cari la deslusirile acestei cestiuni nu potu fi trecute cu vederea. Si asiá se potú templá, cá mandatulu, pre care conferinti'a din London 'lu concediú Austriei si Portiei, se remána mai multo cá trei ani, fára de a se observá óre-care promovare decisiva a cestiunii. Dupa cum se speréza, subsemnarea acestui preliminaru, ce stá inainte, va aduce acést'a afacere in cursu mai rapede. (Frblatt.)

Constitutiunea cea nóua, pre carea Casteláru are a o próiectá dupaesemplulu Americi de nordu asa Madridulu demnitatea de capitala, de a fi resiedinti'a presiedintelui pentru republic'a federaliva a Spaniei, inse intru adeveru fára lóptá nu se va poté acést'a; pentru ca gelosi'a furiósa a lui „Estado catalon“ voiesce, de-si nu anhmitu Barcelon'a, totusi unu altu orasiu castilicu, adeca Toledo de resiedinti'a presiedintelui. Statele singuraticé, din cari are de a constá dupa Casteláru republic'a Spaniei in viitoriu, suntu urmátorele: Galicia si

Asturi'a, Castilia vechia, tiér'a basciloru si Navarr'a, Aragoni'a, Cataloni'a, Valenci'a, Castilia nóua, Estremadur'a, Andalusia inferióra, Andalusia super., Balearele insulele canarice, Cub'a, Portoricco, Filipinele 15 la numeru. Si ce credemu ca voru face „tiér'a basciloru si Navarr'a“, „estado vascongado“ cu independinti'a loru? Póte se va radica standardulu gabenu-rosiu din Guernic'a cu strigarea: „Sa traiesca Don Carlos VII!“

„Din mai multe parti, — dice Wanderer, — ni se comuncia scirea, ca principele Carolu aru cugeté se paraséscu Romani'a spre a nu o mai revédea nici odata. Dupa unele versiuni, acesta decisiune a luatu-o pentru a se duce la Neu-Wied, dupa altele, voiesce sa se foloséscu de calatori'a la espositiunea din Vien'a. Precum se vede, in totu casulu, elu are de gându se paraséscu tiér'a, unde acum siepte ani a intratu sub bobuitulu tunuriloru si falsaitulu tricoloriloru románe. Se vorbesco inse, ca natiunea de acum aru fi pre deplinu pregatita la acést'a eventualitate si ca dopa abdicarea domnitoriului, conducerea afaceriloru in Bucuresci s'aru incredintiá generalulu Florescu, iéru in Iasi dlu Lascaru Catargiu; daru ca acést'a iucredintiare va fi numai provisoria.

„Acum nu se mai póte negá ca principele Carolu, care in 1866 erá destinatu se formeze unu felu de Torpedo viu in flanculu Austriei, inca nici pána adi nu s'a castigatu simpatiele poporulu románu, ci este consideratu cá unu streinu. Atunci principele de Hohenzollern erá recomandatu notabililoru románi cá unu lociaferu ce pare a fi chiehatu se conduca Romani'a, la scopulu dorintieloru si aspiratiuniloru sele. Legaturile si cunosciintiele dinastice ale lui avéu se garanteze Romaniei nu numai o positione inpedinte, ci si realisarea nestramutata a aspiratiuniloru nationali de alta natura. Positiunea principelui Carolu, fatia cu casele domitórie din Europ'a, promitea destula garantia ca tiér'a, care l'a alesu de domnitoriu, prin elu va poté se ajunga a ocúpa locu intre tierile deplinu suverane; atunei se credea si de repetite ori se dicea, ca unu Hohenzollern nu póte se jóce rolulu unui vasalu. De acéa representatiunea poporulu románu alesu pre principele Carolu si elu primí alegerea si vení. Inse dela inceputu 'i-a lipsitu séu voint'a

seu puterea de a se lipi si familiarisá cu cursulu ideiloru si cu sfer'a esigintiloru poporatiunei de sub domni'a sea; pre de alta parte Romani'a erá destulu de politica si avé destula prudentia sa céra si sa ascepte dela principe cá elu se represinte suprem'a putere esecutiva a vietiei nationalitátei románe, daru nu pre unu satrapu streinu, pre o marioneta streina.

„Principele refusá a urmá o politica romána. Elu jóca cu predilectiune rolulu de principe prussianu in partibus in fideliam. Oficierii prussiani, ampoiati prussiani si chiaru speculanti si lucratori prussianií aflau pre ambele malurile Dimbovitiei unu câmpu favorabilu si recomandatiuni caldúrose pentru totu felulu de aspiratiuni, incependu dela croitoriu uniformu pána la comandantele supremu, dela colectoru pána la intreprinditoriu de cali ferate. Tiér'a pare a fi destulu de bogata pentru a ingrasiá pre vre-o cáti-va parasiiti. Apoi cunoscutulu impustu de cultura oferea pretestu de ajunsu, si fideliu lui Singmaringen in Bucuresci avéu destule midilóce fórté acomodate pentru a stationá si discipliná unu stolu de prussiani la Dunarea de josu cari se stea la pánda si se veneze posturi. Cunoscut'a maniera a acestoru domni a provocatu o multime de conflicte, scandale, iritatiuni nesfársite. Ast-felii lucrulu a fostu pre firescu cá poporulu románu, care in simpatiele si antipatiile sele este asiá de radicalminte diferitu, se incépa se iá, facia cu compatriotii principelui, o atitudine din ce in ce mai marcata, mai ostila, si aprópe pre nesciute si fára de voi'a sea a inceputu s-si descarge asupr'a principelui o parte insemnata de iratiune si ostilitate.

„Pre tempulu resbelulu din 1870, Romani'a erá cu trupu si sufletu lánge Franci'a, care este ruda cu dens'a; inse oficialii prusaci dela curtea din Bucuresci arangiau serbári demonstrative in onórea armelorú victorióse ale Prussiei, si insusi principele, in locu se impace si se linóscéscu spiritele, se apucá a scrie epistole alarmante din esilulu daciuc, precum si alte erimiade cari trebuiau se irite si mánia multu opiniunea publica in Romani'a in contr'a sea si se provóce nemuliamiri. Erá dara lucru palpabilu si claru cá lumen'a sórelui cá asemenea fapte nu putéu fi decátu sterile, nesanatóse si putienu durabile, si nu putéu aduce decátu ceea-ce a adusu. De aceea pentru ambele parti, aru fi mai bine, cá inca de timpuriu, sa se inlaturé in totu

Ci eata trenulu se opresce. Numeróse delegatiuni, ce acompaniase corpulu, desiérta vagónele si inmultiescu multimea. Dintre dóue perdele, negre cá dorerea, apare unu scriu de metalu, decoratu cu insigniele princiarie, impodobitu cu ghirlante si luminári aprinse. Multimea in acést'e momente nu erá decátu unu uriesiu suspinsu, unu imosantu torentu de lacrimi. — Siése sateni si siése proprietari coborira scriulu din vagonu, 'lu asiediará pre o — nasele négra, si-'lu radicara pre umere. Atunci delegatiunile pornira inainte, dupa ele o grupa de preoti imbracati in falóne, apoi urmá scriulu si Mari'a Sea Dómni'a incungjurata de familia. Astfelu se porni conductulu, trecendu pre o alea de arbori, impodobita cu sute de flámore negre si cinci porii de triumfu. De-a drépt'a si de-a stáng'a aleiului erá instrata armat'a pána la pórt'a bisericéi, presintandu armele. — Insemnámu aici, ca pre tóta lini'a dela Pasicani pána la Ruginós'a, cantónele aveau flámore negre, iéra gar'a locala erá imbracata tóta in doliu. Totu asiá erá si palatulu dela Ruginós'a, astfelu, ca ori in ce parte tienea-i privirea, nu vedea-i decátu doliu, unu doliu generalu, imosantu. — La sosirea trenulu tunurile armatei detera o salva, care se repetá de dóue-dieci si un'a ori, pána la intrarea corpului in biseric'a.

Aici, corpulu fu asiediatu pre unu catafalcu pomposu, radica tu in midiloculu bisericéi. De-a drépt'a si de-a stáng'a, se asiediará dóue sentinele de tierani si dóue sentinele militare. — Dupa seversirea ceremonialulu religiosu, lumea desiérta biseric'a, facendu locu lucráriloru necesarie pentru deschiderea scriului si espunerea corpului. — Pre la 5 óre in fine lucrárite erau terminate, si lumea navali in biseric'a, pentru a revédea pre acéla, care 7 ani de dile a facutu glori'a si fála Romaniei si carele pentru siepte ani de fapte maretie, a induratu 7 ani de esiliu! . . . Impressiunea vederei corpului a fostu cea mai via, cea mai miscatória, din tóte impressiunile succedate in inim'a nóstra. Nici odata nu vomu uitá acestu momentu, nici odata nu vomu perde cu deseversire acést'a impressiune. . . . Astfelu a statu espusu gloriosulu corpu, sfintele osaminte, pána a trei'a dí, 29 Maiu, pre cându

erá fiesata díu'a inmormentárei. In aceste dóue dile, trenurile din tóte directiunile nu încetau a transportá lumea la Ruginós'a.

In fine sosi si díu'a de 29 Maiu. Trenurile, cari in acea dí pána la amédi facura patru cursuri atátu dinjostu cátu si din-susu, pána la Ruginós'a, áu adunatu unu publicu alesu si inteligentu, care preste totu se póte pune cu sigurantia pána la 4 — 5000 persóne de ambele sexe. De multu tempu, póte nici odata pána acum'a, n'au vedutu Romani'a atát'a publicu inteligentu adunatu la o serbare; do-vadá, cátu de multu románii regreta adi nóptea de la 11 Februarie, intoamai precum regreta díu'a de 10 Maiu.

Erau 2 óre dopa amédi, cându se porni cortegiulu dela biseric'a spre palatu. Aici scriulu fu urmatu nemidilocitu de cátra Mari'a Sea dómni'a Elen'a, care asceptá cortegiulu pre treptele Palatului, trista, palida cá o martira, sfánta cá unu sacrificiu, admirata cu pietate si adorata in cugetu de multimea ce inundá preste totu spatiós'a ograda a Palatului. — De aici cortegiulu, esindu pre pórt'a, a apucatu spre aleulu ce duce la biseric'a. In totu cursulu acestui funebru conductu, ordinea erá de o rara si esemplara tenuta. Cavaleri'a si trup'a Rosioriloru mergea inainte, ocupándu locu in ograda bisericéi. Apoi urmau colivele, cu dóue renduri lungi de prapore si preoti; dupa acestea urmá corporatiunea delegatiloru din tóta tiér'a; apoi o grupa de oficieri cu gradurile inalte, coloneli, majori si capitani, cari ducéu insigniile princiare; in urm'a acestora vené scriulu, purtatu pre umere sub o patasica négra de cátra tierani si proprietari; dupa scriu urmá dómni'a Elen'a, cu ilustrai familie si alte persóne notabile; apoi venea publiculu celu mare si in urma — infanteri'a — inaintea cortegiulu cántá Corulu Mitropoliei de Iasi, si in urma music'a infanteriei. — Precum la sosirea corpului, asiá si astá-data s'au datu 21 salve de tunuri, pána cându cortegiulu ajunsu in ograda Bisericéi.

Aici corpulu fu asiediatu intr'unu cortu spatiósu, decoratu preste totu cu negru, pre o estrada asemenea négra, radicata anume pentru acestu scopu. La capulu defunctului au luatu locu dómni'a Elen'a,

cu nobil'a sea familia, D. Gen. Florescu, Baligotu, L. Negrazzi si alti notabili. De giuru impregiuratu erau oficerii de gradurile inalte si alte notabilitáti cá dnii C. Negri, V. Alessandri, C. Cazimiru, Marghilomanu, Col. Pisoschi, Gadel'a etc. apoi totu publiculu. La piciórele ilustrelui defunctu se ridicá o tribuna invelita totu in negru, pentru oratori. — Pentru a nu uitá, sa insemnámu totu-odata, ca cu acést'a ocasiune pepturile mai multora se vedeau decorate cu medalii comemorative, ce purtau inscriptiunea „Cuz'a-Voda.“ — Si totu pentru a nu seapá nimic'a din vedere, se remarcámu, ca diaristic'a streina avea cinci reprezentanti la acést'a ocasiune: trei diurnalisti francési si doi germani din Vien'a. — Jurnalistic'a romána a fostu reprezentata prin doi diurnalisti din Bucuresci si prin insusi mai toti redactorii diurnaleloru de dinóce de Miltcovu.

Serviciulu religiosu, seversitu de Em. S. Metropolitulu Moldaviei a inceputu dupa 2 óre si a duratu pána dupa 3, cându, mai nsainte de „vecinic'a pomenire,“ au inceputu discursurile.

Parintele Archiereu Sohopanu, urcándu tribun'a, ceti unu discursu religiosu, prin care, atingendu pre scurtu faptele defunctului domnitoriu, a desvolatatu unu síru de idei asupr'a sperantiei vietei eterne, aretándu, ca unu omu, carele a facutu atátea fapte mari, atát'a bine pentru o tiéra, cum a facutu Voda-Cuz'a, nu póte sa nu traiesca in veci. Sf. sea la urma, prin cáte-va espressioni patetice, a storsu multe lacrimi din ochii celoru ce-'lu ascultau.

D. Pétre Gradisténu, venitu din Bucuresci pentru acést'a ocasiune, ináundu apoi cuventulu, a cetitu unu discursu fórté bine simtitu si bine primitu de toti, accentuándu pre scurtu tóte meritele cele mari ale gloriosului principe si zugravindu cu vii coloru perderea cea mare, ce resimte natiunea prin mórtea lui Voda-Cúz'a; d-sea erá fórté emotiunatu si a produsu totu-odata multa emotiune.

(Va urmá.)

liniscea reala si se nu asceple cá ferberea, neastemperata se ajunga in convulsioni de esplosiune, sa erupa si sa arunce sgur'a in tóte părțile ventului.

Principele Carolu cunoște aceste triste resimțimente. Ordinulu secretu ce-i s'a datu cându a plecatu dela riulu Spree cátra Dunarea de josu, a amulitu indata ce s'a recunoscutu, ca calculu facutu e falsu. Principele Carolu a fostu tramisu cu destinațiune cá se formeze o sucursala pentru Prusi'a, unu stlpu negru-albu între monarhi'a Austriaca si Turcésca; astádi inse, vedemu ca acésta combinațiune a lui Bismarck a suferitu naufragiu, Ceea ce l'a mai tîenutu pre tronulu românau, in tempulu din urma, a fostu temerea puteriloru celoru mari de deluviulu ce aru fi urmatu, căci europeni, de-si l'u considerau o calamitate, inse din cele mai mici, pre care celu putienu o cunoscéu, fára se cunósca urmáritile funeste si infiorátore.

Astfelu dars, Principele Carolu se otari a ramána in Bucuresci, numai a resiedea inse, căci de guvernare si domnire abia mai póte sa fia vorba. Acum, pre lángha tóte acestea, cu ocaziunea inmortentării Principelui Cuz'a la Ruginós'a, spiritulu poporului fára de voie face paralele, si jurnalele románe discuta pre unu tonu inaltu unde aru fi pututu ajunge Romani'a in acestu tempu de siépte ani déca in fruntea afaceriloru aru fi statu unu spiritu familiarisatu si ruditu cu viétiá interna a natiunii románe. Negresito, avocati Turciei stntu totu déun'a la indemána, — si Sublim'a Pórtá, pre lángha tóta miseri'a financelorú sele, din cauza pré usioru de priceputu, no se lasa fára reprezentanti ai publicitátiéi acolo, de unde mai lesne se póte evitá o espeditiune piedisia; — acesti avocati se grabescu a declará ca interesele Austro-Ungariei ceru, cá inintiat'a satrapia a principelui Carolu trebuie sa esiste. Nimicu nu póte se fia mai falsu si mai smințitu cá acésta asertiune. A sustiené o stare de lucruri nenaturale, — căci raportulu între domnitoru si poporulu românau este astádi nenaturalu, — însémna a grabi mai sicuru acele catastrofe si a face mai periculósá si mai resbunátore acele crise cari tocmai trebuescu evitate.

Romani'a, care ferbe in nemultiemire, este unu crateru clocotitoriu, o vatra de focu periculosu: si nemultiemirea in casa, aduce nemultiemirea in juru. Si fiindu ca adi, atátu in Bucuresci cátu si in Iassi se scia de unde se intindu firele ce tieuu si conducú pre principele Carolu, este lucru firescu cându nemultiemirea se indrépta contr'a suferului dela spate.

Tóte acestea aru incetá indata, si din vatr'a de agitatiuni s'aru creá curendu si naturalmente unu statu linisaitu, ocupatu cu sine si cu desvoltagea sea interna, déca diplomati'a ce da sfaturile cele rele aru intielege ca este in interesulu seu propriu cá se tiena conta de contemplatiunile si instinctele esisținti, si in loculu politice capriciose ce irita si amarescu spiritele, sa se faca insasi interpret'a acestorú trebuintie cari nu se potú suprimá. Prin acésta Ungari'a, care este mai aprópe interesata, are se capete unu vecinu amicabilu si are se inlaturé unu periculu esternu amenintatoriu. Atunci procesulu de transformare la Dunarea de josu va trece din unu stadiu de convulsione repede la o desvoltage organica linistita. Astfelu sentinel'a Prussiei s'aru puté nimici in pace.

A v i s u.

Adunarea cercuale a despartimentului III, alu Asociatiuniéi transilv. pentru liter. si cult. poporului rom. ce a fostu anuciata a se tîené in Duminec'a dupa 29 Iunie o. v. a. c. la Sadu, din caus'a unorú impregiurári locale nefavoritóre se amena, pána la alta dispositione.

Sabiuu 9/21 Iunie 1073.

Subcomitetulu despartimentului III.

Ordinea examenelorú

La scótele centrace románe gr. or. din Brasiovu, cu finea anului scol. 1872/3.

Lucráriile scripturistice de esamenu se facu cu maturisantiú din 11—18 Iunie incl.; iéra cu celelalte clase din 11—14 Iunie incl.

Esamenele orale de promotiune durédia din 15—22 Iunie incl. In 23 Iunie conferinti'a prof. pentru facerea clasificatiuniloru.

Esamenele publice.

a) La Gimnasiu, Luni in 25 Iunie st. v. va esaminá:

8—8½ óre in cl. VII. din religiune prof. Ios. Fericeanu. 8½—9 óre in cl. VII. din magiara prof. Ios. Fericeanu. 9—10 óre in cl. VI. din latina prof. D. Almasianu. 10—10½ óre in cl. V. din elina prof. St. Iosifu. 10½—11 óre in cl. V. din istori'a univ. prof. Dr. Nic. Popu. 11—12 óre in cl. IV. din germán'a. Dr. Vas. Glodariu. 3—4 óre in cl. III. din matematica, prof. Laz. Nastasi. 4—4½ óre in cl. II. din istori'a natur. prof. Ip. Ilasievici. 4½—5 óre in cl. II. din latina prof. Dr. I. Lapedatu. 5—6 óre in cl. I. geografi'a, prof. I. C. Tacitu.

a) La scóla comerciala si reala, Marti in 26 Iunie st. v. va esaminá:

8—8½ óre in clas'a I. comerciala din religiune, prof. B. Baiulescu. 8½—9 óre in cl. I. comerc. din magiara, prof. D. Almasianu. 9—9½ óre in cl. II. comerc. din geografia, prof. I. Scurtu. 9½—10 óre in cl. II. comerc. din germana, prof. I. Pope'a. 10—11¼ óre in cl. III. comerc. din contabilitate, legea comerc., dreptulu camb. si aritm. comerc. prof. N. Orgidanu. 11¼—12 óre in cl. III. comerc. din merceologie, C. Barbescu. 3—4 óre in cl. I. reala din matematica, prof. I. Masere. 4—5 óre in cl. II. reala din fisica, prof. Ip. Ilasievici. 5—6 óre in cl. III. reala din chimia, prof. C. Barbescu.

Mercuri in 27 Iunie st. v. va esaminá:

8—9½ óre in despart. I.—III. din francesu, prof. I. Stinghe. 9½—10 óre in despart. IV. din francesu, prof. Dr. I. Lapedatu. 10—11 óre in cl. IV. de fete si espunerea lucruriloru de máná 4—4½ óre in despart. I. gimnastic'a, prof. Ip. Ilasievici. 4½—5½ óre in despart. II. si III. gimnastic'a, prof. Dr. Nic. Popu.

c) La scótele normale de baeti si fete, Luni in 25 Iunie st. v. va esaminá:

9—11 óre in cl. IV. de baeti, inv. G. Bellisimu. 3—5 óre in cl. III. de baeti inv. D. Cioflecu.

Marti in 26 Iunie s. v. va esaminá:

9—10½ óre in cl. II. de baeti inv. I. Dobreanu. 10½—12 óre in cl. II. paralela de baeti inv. V. Crang'a. 3—4 óre in cl. I. de baeti inv. I. Peligradu. 4—5 óre in cl. I. paralela de baeti, inv. V. Petricu.

Miercuri in 27 Iunie s. v. va esaminá:

9—10 óre in cl. I. de fete, inv. Popovicu. 10—11 óre in cl. II. de fete, inv. D. Domnisoru. 11—22 óre in cl. III. de fete, inv. G. Urdea.

Esamenele cl. II—IV. de baeti se incheia cu cantári sub conducerea domnului G. Ucenescu.

Joi in 28 Iunie s. v.

Se va tîené esamenulu oralu de matoritate.

Vineri 29 in Iunie s. v.

Dupa ascultarea St. Liturgii si aducerea rugaciuniéi de multiamita in biseric'a St. Nicolae se voru ceti clasificatiunile, se voru impartí premie si se va incheiá anulu scolasticu 1872/3 in sal'a Gimnasiului.

Brasiovu, in 8/20 Iunie 1873.

Directiunea.

Instructiune contr'a colerei.

— In unele părți ale Comitatului si mai alesu aici in Arada graséza coler'a cu o furia spaimántatória: se dice ca la latirea acestei epidemii aru fi contribuitu si processioniile r. catoliciloru care pe tempulu acest'a se facu din tóte părțile la manastirea din Radn'a; superioritatea comitatensá s'a vediatu necesitata a oprí aceste processioni.

Pentru delaturarea acestei calamitáti s'a facutu in-grigirile necesari si prin urmatóri'a.

Instructiune poporala in caus'a colerei epidemice cu privire la vindecarea ei privata.

Acést'a epidemia cu ocaziunea isbucnirii ei s'a indatinatu a atacá poporimea in massa si repede in cele mai dese casuri, si unde mai alesu cei lovití de morbu numai cu greu se potú impartasi de ajutorulu medicului; dreptu aceea s'a aflatu de necesitate a se incunoscintiá publiculu pre scurtu:

I. despre simpomele si soiurile din care se póte cunósce coler'a.

II. despre vindecarea colerei prin manipulare privata.

III. despre padirea dopa putintia contr'a colerei.

I. Simptomelédin care se póte cunósce coler'a.

Ból'a acést'a numai arare ori s'a obicinuita a se semnalisá prin alte bóle, precum lips'a de apetitu, rugaitor'a, coraitor'a de matie inpreunata cu mersulu fólelui.

La inceputu bolnavulu prin urdinarea acést'a se usuréza si semte mai bine, dara cu cátu suntu mai dese golitorile umede, in form'a apei de perinciú cu atát'a va deveni mai slabu si in curendu voru urmá vometulu si sgarciurile in membrii esteriori, setea ardiétoria, lips'a udului, remánerea bateru pulsiului, invinetirea si recirea limbei si a membriloru esteriori, schimosirea obrazelorú, caderea in launtru a ochiloru si invinetirea in forma de cercu a genelorú, unu glasu ragusitu si resufare grea.

Simptomele acestea aréta, cá cholera umeda déjá e desvoltata.

Alu doilea soiú de cholera este cholera séca. se deosebesc de cea prima numai prin aceea, ca presemnele vometului si a urdinárei lipsescu.

Ametiel'a adenca (sopor) resufare impededata, suhitiatulú si incetarea de severitu a udului — suntu nesce simptome de unu auguriu fórté reu.

II. Vindecarea privata a colerei.

1. Dupa urdinare (mergerea fólelui) acolo unde nu e medicu, séu in pripa nu s'aru poté aflá (pentruca cu negrigirea tempului pericululu cresce din ce in ce) pána la sosirea medicului se recomandá grabnic'a inrigire de ajutoriu cum urmédia:

a) sub domnirea colerei epidemice suntu a se luá in socotintia tóte alte simptome, chiaru si curgerea fólelui carea de alta data e neconsiderata, si pentru aceea bolnavulu sa se culce in patu, sa se tiena in caldura buna, mánearile se fia numai din zamuri masgóse (de e. de perinciú (risicasia) pisatu séu grisú) apa curata se nu beie, ci acést'a se-óiee in cuantitáti mici mai desu, si nu in cuantitate mare, si se fia masgósa — de e. fértá cu redacina de nalba mare (aibis) séu salepu (saleph radix), séu mai alesu cu ovesu, — caldutiá.

b) sa se iee din apoteca, prafu de carbune curatitu, si din acést'a (conformu gradulu bólei) se iee totu la 10—20—30 minute cu o lingura de cafea, si cu acést'a la olalta din picaturile de colera conformu gradulu bólei la 10—20—30 minute câte 10—15—20 picaturi pre o bucatá de zaharu, pána cându semnele bólei voru incetá.

Presemnele de vindecare se potú cunósce din batera mai tare a pulsiului, reinceperea caldurei trupului, si cu deóebire a udului, incetarea sgarciurilorú si a vometului (turnatului).

De-si in cátu-va insenatosiarea s'a restituitu prin procedur'a acést'a totusi intrevenirea medicului e de lipsa pentru aceea, cá nu cum-va sa se negligeze formele bólei ce aru poté de a dóu'a-óra si revina precum e tiphosulu-colicu.

Déca pre lángha urdinarea fólelui s'aru aréta presemnele colerei espuse sub I, sa se urmedie totu acea procedur'a, cá la cur'a privata a colerei déjá desvoltate precum s'au arétatu sub II. lit. a) b).

Pentru usurarea iviriloru siguratece mai grele de cholera se recomandá:

a) contr'a ametielei de capu: punerea de cárpe recorite (moiéta) in otietu cátu mai desu.

b) contr'a vometului cerbicosu: a pune pre renza ciru. (papa, aluatu de mustariu séu hrénu reselitu (maruntitu).

Picaturi cu aether sulfuricus pre renza; sa se deie bolnavulu cáte o lingura de cafea oparitura bine calda, gatita din vinu albu séu rosu cu zaharu si cu scortisóra. —

c) la sete ardiétoria; se iee — de se póte aflá — alicé de ghiatia, apa de soda, si preste tóte zéma fértá de ovesu — caldutiá.

d) Spre stemperarea (usurarea) sgarciuriloru: afara de neincungurabil'a acoperire caldúrsa, sa se frece bolnavulu desu cu otietu caldu, cu vinu caldu, séu cu spirtu de camphora.

e) contr'a frigului amortitoriu: sa se acopere trupulu bine, sa se incaldiesca (trupulu) prin oluri séu plósce implete cu apa calda — in modu artificiosu, (maestritu) acést'a se ajuta multu prin cristiruri pre din dreptu, gátite din o zéma de harbathea de romonitia (musietielu — chamomille) séu cretisóra adaugendu o amestecatura de 3—4 linguri de naspréla (intaréla) ordinaria.

(Va urmá.)

„Lumi'a”